

Za slovenski tisk

V začetku vsakega novega leta je čas, ko ljudje obnavljajo naročnino na liste in revije. Lahko bi torej rekli, da je januar mesec slovenskega tiska, pa naj bo posebej proglašen za to ali ne. Mnogi slovenski ljudje se tega zavedajo in prinašajo v uprave slovenskih listov na Tržaškem — tako tudi v našo upravo — naročnino za novo leto. Lahko bi jo poslali tudi po pošti, toda mnogi pojmujejo — in to je naravnost ganljivo — obnovitev naročnine kot neke vrste obred oziroma dejanje, ki naj izrazi hkrati njihovo povezanost z listom in prek njega z vsem slovenskim tiskom. To jim pomeni dejanje ljubezni do slovenskega tiska in sploh do tiskane slovenske besede ter slovenstva kot takega. Večina te ljubezni tudi ne zna ali ne more pokazati drugače. To velja zlasti za stare.

Mirno lahko rečemo, da je med našimi starimi še največ ljubezni do slovenskega branja in do slovenskega tiska. Oni se ne zadovoljujejo s platoničnimi izjavami, ampak vedo, da slovenski tisk ne more živeti samo od lepih besed. Tako se odpravijo in prinesejo svoj denar v upravo oziroma uredništvo. Veseli so, da lahko pri tem izmenjajo nekaj besed s kom od lista. Pozanimajo se za to in ono, tudi pokritizirajo morda to ali ono, izrazijo kako željo ali dajo kak nasvet glede urejanja, ter so veseli, če sta njihova želja ali nasvet s pripravljenostjo sprejeta in upoštevana, kar navadno sta. Pa tudi marsikaj povprašajo ali pa tudi povedo iz svojega življenja in iz svojih izkušenj. Koliko zanimivih in kar čudovitih ljudi smo na ta način spoznali ter postali z njimi prijatelji! Vedno smo veseli, kadar nas obišče v uredništvu in upravi, tudi če ne gre za obnovitev naročnine. Dokler bomo imeli take ljudi, se ni bati, da bo zamrl slovenski tisk in da bo usahnilo slovenstvo v teh krajih.

Na žalost pa je med takimi zvestimi ljubitelji slovenskega tiska in naročniki premalomladih. Vse prevečkrat se zgodi, da pride komaj kak teden po tistem, ko je umrl kak naš zvesti stari naročnik, list naj z suhoparno poštarjevo pripombo »Deceduto«, kar pomeni, da je umrl in da mladi v hiši ne želijo biti več naročniki na list. Minevajo leta in ustanovilo se je mnogo novih, mladih družin, a le zelo redke so tiste, ki se naročijo na kak slovenski list. Ne vemo, kaj je temu krivo. Marsikateri od

dalje na 2 strani ■

Odposlanstvo SSK na obisku v Ljubljani

Na povabilo Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je bilo v ponedeljek, 26. t.m., na obisku v Ljubljani odposlanstvo deželnega vodstva Slovenske skupnosti iz Furlanije-Juljske krajine. V odposlanstvu so bili predsednik prof. Andrej Bratuž, tajnik dr. Drago Štoka, Marjan Terpin, dr. Karel Brešan, Emil Valentinčič, Antek Terčon, prof. Lojze Tul in Simon Prešeren. Člani odposlanstva so bili najprej gostje mestne skupščine v Ljubljani, kjer so jim njeni predstavniki orisali razvejano problematiko slovenske prestolnice. Odposlanstvo Slovenske skupnosti je nato obiskalo Inštitut »Jožefa Štefana«, kjer je imelo priložnost, da se je seznanilo z nekaterimi dosežki te vrhovne slovenske znanstvene ustanove.

Popoldne je člane odposlanstva iz zamejstva sprejel predsednik Republiške konference SZDL Mitja Ribičič s svojimi sodelavci Hartmanom, Turkom in Kimovcem. Odposlanstvo Slovenske skupnosti je ves čas obiska spremljal jugoslovanski generalni konzul v Trstu Štefan Cigoj. Predsednik Ribičič je izrazil zadovoljstvo, da je lahko v imenu slovenskega političnega vodstva pozdravil delegacijo Slovenske skupnosti, ki je »dokazala — tako je dejal — da v pluralističnem sistemu zastopa interese slovenske manjšine v Italiji«. Predsednik Ribičič je orisal položaj v Sloveniji, Jugoslaviji in v svetu ter pri tem poudaril veljavnost jugoslovanske samoupravne in neuvrščene politike, zlasti v sedanjih mednarodnih okoliščinah, za katere je značilna

znatna napetost. Ribičič je ugotovil, da so stiki med SZDL in SSK že postali tradicija ter izrazil prepričanje, da se bodo nadaljevali.

Položaj slovenske narodne manjšine v Italiji sta orisala predsednik Andrej Bratuž in tajnik Drago Štoka, ki sta zlasti poudarila, kako Slovenci v Italiji pričakujejo, da se jim v skladu s 6. členom ustave in določil osimske pogodbe zagotovi zakonska zaščita njenih temeljnih pravic. V tej zvezi sta oba izrazila razočaranje nad ključki vladne komisije, ki je imela nalogo, da pripravi gradivo za zakonsko zaščito slovenske narodne manjšine. Med razpravo, ki so se je udeležili tudi drugi člani odposlanstva iz zamejstva, je prišlo do izraza živo zanimanje Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije za obstoj in nadaljnji razvoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki jo trenutno hudo pesti tudi razlašanje zemlje, in je bil govor o konkretnjših oblikah sodelovanja, zlasti na ravni informacij med obema organizacijama.

Predsednik Ribičič je člane delegacije SSK zadržal na večerji, kjer je bila spet priložnost za izmenjavo mnenj in informacij o vprašanjih, ki pobliže zanimajo slovensko manjšino v Italiji. Naj še omenimo, da je bila delegacija na kosilu gost predsednika skupščine mesta Ljubljane Marjana Rožiča, ki je izrazil zadovoljstvo, da se je s sodelavci prvič lahko sestal s predstavniki slovenske politične stranke v Italiji.

Reaganov gospodarski prepoved

Dolar se je zadnje dni na borzi tako dvignil, da je presenetil tudi največje optimiste. Delno je to brez dvoma posledica podražitve petroleja, za katerega hočejo Arabci kljub protiameriški politiki predvsem dolarje. S tem dejstvom tekmuje za prvo mesto v vzrokih za dvig dolarja optimizem, s katerim Amerikanci in tudi ostali svet pričakujejo Reaganovo novo gospodarsko politiko.

Reagan je med volilno kampanjo obljubil Amerikancem predvsem dvojje: nov začetek ali gospodarski prepoved v notranji politiki ter obnovitev ugleda in moči Združenih držav v zunanji politiki.

Novi ameriški predsednik ima v svojem gospodarskem glavnem stanju tako tradicionaliste, med katerimi je Allan Greenspan, že bivši gospodarski svetovalec predsednikov Nixona in Forda, kot novatorje, med katerimi je proračunski minister 34-letni David Stockman, ki velja za nekakega čudežnega otroka med drugimi ministri v starosti od 50 do 60 let.

Kaj je glede gospodarstva napovedoval Reagan? Njegova gospodarska politika naj bi po eni strani temeljila na zmanjšanju državnih izdatkov in po drugi strani na zmanjšanju davkov. Zmanjšanje javnih iz-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 1. februarja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »Zaklad pri samotni roži«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 15.00 Šport in glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 2. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenci v miljskem okoliščju; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 11.40 Zimzele ne melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.00 Poročila; 13.20 Revija »Cecilijska 1980«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: »Fjodor Mihajlovič Dostojevski: »Igralec«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Simfonični orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Antala Jancovicsa; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 3. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Primorska duhovščina pod fašizmom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 Četrtekova srečanja; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Odraslim prepovedano; 16.00 Mladi pisci; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nove plošče; 18.45 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 4. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Glasba skozi stoletja; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zkladnice slovenske mladinske literature; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Fjodor Mihajlovič Dostojevski: »Igralec«; 15.00 Nove plošče; 16.00 Slovenska literatura v Italiji; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Iz sveta umetnosti; 18.40 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 5. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 Iz sveta umetnosti; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.45 Problemi slovenskega jezika; 15.00 Glasbeni revival; 16.00 Vinko Beličič: Prelistavanje poldavnine; 16.15 Glasbene diagonale; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Poezije samospava; 18.00 Kulturno rubrika; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 6. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Za ljubitelje operne glasbe; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Mednarodno tekmovanje »Cesare Augusto Seghizzi«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Fjodor Mihajlovič Dostojevski: »Igralec«; 16.00 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 7. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Violinist Črtomir Šiško in pianist Cornelius Frowein v baziliki sv. Silvestra v Trstu; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas b'le«; glasnik Kanalske doline; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Gremo v kino; 16.30 Poslušali boste; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah; 17.30 Na goriškem valu; 18.00 »Voda«, veseloigra; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

■ nadaljevanje s 1. strani

datkov naj bi prispevalo k pobijanju inflacije, zmanjšanje davkov pa naj bi spodbudilo nove investicije in s tem večjo proizvodnjo. Z večjo proizvodnjo bi prišlo na tržišče več blaga in storitev, kar bi dodatno prispevalo k pobijanju inflacije: več blaga pomeni tudi nižje cene.

Gre torej za konjunkturke ukrepe, katere predlagajo tradicionalisti, ter za strukturne ukrepe, katere zagovarjajo novatorji. Na papirju so gotovo vsa ta načela pravilna ter spominjajo bolj na klasično ekonomsko šolo kot pa na Keynesove ali post-Keynesove teorije. Konkretna izpeljava omenjenih načel pa bo vsekakor zelo težka in bo treba voditi gospodarsko politiko mešanega tipa s pravilnim doziranjem načel ene in druge linije.

Kako naj Reagan izpolni obljubo o zmanjšanju davkov za 30 odstotkov v treh letih, ko je lani državni proračun dosegel že primanjkljaj okrog 60 milijard dolar-

jev? V letih 1976-1980 pa celotni primanjkljaj znaša 200 milijard dolarjev.

Novatorji priznavajo, da bodo državni dohodki v začetku najbrž padli, a povečana proizvodnja in večja zaposlitev, s tem pa večji osebni dohodki bodo kasneje z davki ponovno napolnili državno blagajno.

Pravilno bo treba dozirati ne samo obe gospodarski liniji, ampak tudi časovni razpored ukrepov. Če bi zmanjšanje davkov povečalo samo potrošnjo namesto investicij in proizvodnje, bi to pomenilo novo spodbuditev inflacije. Trenutno so Združene države in tudi ostali svet v obdobju tako imenovane »stagflation«, ki je skovanka iz »stagnation« in »inflation«, to je iz recesije in inflacije.

Reagan je v nastopnem govoru poudaril, da zaupa v človekov značaj in v človekovo svobodo, ki sta bila bistveni del osebnosti davnih naseljencev, ko so gradili Združene države. Borbenost nekdanjih kolonov naj bi bila zgled za izhod iz težav in za ustvaritev boljšega sveta. V.

Za slovenski tisk

■ nadaljevanje s 1. strani

starih pod fašizmom sploh ni hodil v slovensko šolo in vendar je vzljubil ter rad bral slovenski tisk ter bil zvest naročnik listu, ki mu je bil pri srcu. Velika večina mladih pa je obiskovala slovensko šolo in vendar ne ljubijo tako slovenskega tiska, kakor so ga ljubili njihovi očetje in matere, dedki in babice. Ne vemo, kaj je temu krivo. Mogoče premrzeli odnos do slovenstva in slovenskega tiska, morda se jim zdi slovenski tisk preskromen v primerjavi s tujim tiskom z razkošnimi barvnimi ilustracijami in mnogimi stranmi.

Toda zavedati bi se morali, da gre vendar za slovenski tisk, za tisk v njihovem lastnem jeziku, za tisk, ki skuša ohranjati v naših ljudeh in v vsem našem ljudstvu živo narodno zavest in ljubezen do slovenskega, to je do materinega jezika, ki ne sme biti ponižan v nepismen, v nekulturen jezik. Ne gre za to, da jim nudi slovenski tisk vse tisto, kar jim lahko nudi tuji tisk, nešteto strani reportaž, zgodb, slik in reklam, kar v bistvu morda poveča njihovo znanje, a ničesar ne doda njihovi kulturi in njihovi človeški vrednosti, ki se lahko izraža predvsem v ljubezni do resničnih kulturnih in etičnih vrednot. Take vredno-

te pa so poštenje, resnica, lasten narod, lastna narodna kultura, lasten jezik, medsebojna povezanost in občutek narodne vzajemnosti, ponos na lastno narodno tradicijo. Brez tega se čuti človek kot posameznik, pa tudi kot član neke skupnosti izgubljen, zmeden, izkoreninjen in v bistvu nekulturen, ker ne ve več, v katero kulturo spada in kaj je prav. Tudi če se sam štuji v tujo kulturo in narodnost, mu pamet in vest povesta, da hlini nekaj, kar ni, in jasno mu mora biti, da se bo to maščevalo na njegovem značaju, na njegovi človeški vrednosti in najbrž tudi na njegovih otrokih. Človek, ki obrne hrbet lastnemu narodu, ne ostane brez kazni, brez duševne kazni, ta pa je v končnih posledicah še hujša kot vsakršna druga kazen.

Ljubezen do slovenskega tiska in preprosti obred priznanja k tej ljubezni z obnovitvijo naročnine ali z novo naročnino na slovenski list je torej vedno spet dejanje priznanja k slovenstvu, dejanje ljubezni in hvaležnosti do slovenskega tiska, ki skuša opravljati svojo nalogo v naših težavnih razmerah, kakor najboljše more. In hvala tistim, ki znajo to ceniti in ga pri njegovi nalogi podpirajo, predvsem s svojo zvestobo kot naročniki in bralci!

Odnosi republike Slovenije

V sredo popoldne je bila v Ljubljani seja slovenske vlade, na kateri so med drugim razpravljali o odnosih republike Slovenije z jugoslovanskimi sosedi.

Poudarjeno je bilo, da ima Slovenija od vseh sosednjih držav najbolj razvito trgovino z Italijo, in še posebej z obmejno deželo Furlanijo-Juljsko krajino. V razvijanje vseh oblik medsebojnega sodelovanja se aktivno vključujeta ob odprti meji

tudi slovenska narodnostna skupnost v Italiji in italijanska manjšina v Jugoslaviji. Toda medtem ko so na političnem področju stiki zelo razviti in sodelovanje zelo uspešno, pa je na gospodarskem področju vrsta še neizkoriščenih možnosti. Blagovna menjava teče z umirjeno rastjo, industrijska kooperacija pa bi bila lahko mnogo bolj razvita. Tista, ki je, se je razvijala

(Dalje na 7. strani)

ZASEDBA ČADA

Pred kratkim je svetovno časopisje objavilo novico, da si je Libija pod vodstvom diktatorja Gedafiga priključila srednjeafriško državo Čad, na katero meji. V veliko presenečenje nepristranskih opazovalcev pa ni to povzročilo skoro nikakršnega zgražanja v zahodnoevropski in ameriški javnosti, čeprav je država Čad po površini še enkrat tako velika kot Afganistan in ima nad štiri milijone prebivalcev, skoro tretjino toliko kot Afganistan, razen tega pa je veliko bližje zahodni Evropi.

Nekateri kritični glasovi so zaradi tega opozorili na pristranost oziroma na dvojno merilo, ki ju oba velika svetovna bloka uporabljata. Zgražata se in obsojata samo tista napadalna dejanja, ki jih zagreši nasprotni blok, molče pa prehajata preko tistega, kar zakrivita sama. Zdi se, da molčijo zahodne države z Združenimi državami vred k osvojitvi in zasedbi Čada po Gedafigovih četah zaradi tega, ker je na to

dejanje libijskega diktatorja pristala francoska vlada. Ta pa je storila to po sodbi tiska zato, da bi si ohranila naklonjenost Gedafiga in s tem petrolejske dobave. Francija je bila kot zaščitnica Čada dejansko dolžna, da nastopi v obrambo njegove neodvisnosti, vendar tega ni storila. Francoska vlada se je omejila na milo formalno grajo priključitve Čada k Libiji oziroma združitve obeh držav, kot je aneksijo formuliral Gedafig. Nič pa ni storila, da bi ustavila štiri ali pet tisoč Gedafigovih vojakov, ki so vdrl v Čad, in tudi ni postavila Gedafigu nobenega ultimata za umik njegovih čet iz Čada.

Tudi države sovjetskega bloka niso reagirale na zasedbo Čada, delno zato, ker so v precej dobrih odnosih z Libijo oziroma z njenim diktatorjem, še bolj pa najbrž zato, ker ima Sovjetska zveza sama maslo na glavi zaradi Afganistana. Vsekakor se je ob tej priložnosti pokazalo, da se sovjetska vlada ni zmotila, ko je računala, da Zahod ne bo kdovekaj reagiral na vdor v Afganistan, ker si hoče pridržati možnost, da tudi sam ob priložnosti napravi kaj podobnega, če ne v Aziji, pa v Afriki ali kje drugje. Francoski Giscard d'Estaingov režim nedvomno upa, da bo šla zadeva mimo, ne da bi povzročila hrup ali celo škandal, in da bo kmalu pozabljena, Francija pa bo le dobila milijone in desetine milijonov ton libijske nafte. Iz politične vzajemnosti s Francijo pa molčijo tudi njeni partnerji v Evropski skupnosti, pa tudi Združene države, da ne bi še bolj razmajale vzajemnosti zahodnega vojaškega tabora. Seveda pa te nove krivice in novega nasilja nad majhno državo ne bodo molče prenesli pošteni ljudje v zahodnem svetu, ki obsojajo nasilje in imperializem neglede na to, ali ga zagreši kaka država vzhodnega ali zahodnega bloka.

Država Čad obsega en milijon 284 tisoč kvadratnih kilometrov in ima okrog štiri milijone prebivalcev. Prebivalstvo pripada po veliki večini sudanski črnski rasi, verško pa je razdeljena. Približno polovica jih je mohamedancev, okrog 44 odst. jih je animistov, tj. pripadnikov afriškega poganstva, ostali pa so katoličani in protestanti. Katoličanov je okrog 211.000. Čeprav spada Čad v saharso področje, ima mnogo gozdov, zemlje, ki je primerna za poljedel-

stvo, pašnikov in tudi bogata ležišča rud, zlasti cinka in urana. Velik pomen ima živilnoredja, na kateri temelji tudi nekaj tovarn za usnje in mesne konzerve. Čad je bil do leta 1960 francoska kolonija. Omeniti je še, da obvladuje zdaj Gedafig okrog tri milijone kvadratnih kilometrov ozemlja v severni in srednji Afriki s 6.250.000 prebivalci. To predstavlja po mnenju dobrih poznavalcev položaja bazo za njegova nadaljnja osvajanja v srednji Afriki.

—o—

Seminar slovenskega jezika

Pedagoško-znanstvena enota za slovenske jezike in književnosti na Filozofski fakulteti Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani prireja od 6. do 18. julija XVII. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Odbor za pripravo Seminarja dodeljuje tudi letos Sindikatu slovenske šole v Gorici dve štipendiji za udeležbo na seminarju. Potne stroške v Ljubljano in nazaj poravnajo udeleženci sami.

Zainteresirani šolniki, pa tudi dijaki zadnjega letnika ali Univerze, naj predstavijo Sindikatu prošnjo za dodelitev štipendije najkasneje do 10. marca. Če bo prošnja več, se bo Sindikat lahko zavzel, da bi prosilci obiskovali brezplačno predavanja, lektorate, umetniške razstave in se udeležili izletov. Sicer pa neštipeidisti plačajo svojo udeležbo na seminarju višini 1.000 dinarjev.

Razpored predavanj, lektoratov in posebnih tečajev bodo udeleženci prejeli naknadno.

SALVADOR

V El Salvadorju se nadaljuje državljanska vojna, ne da bi uporna gverilska stran dosegla tisto odločilno zmago, ki si jo je bila postavila za cilj na začetku tega leta. Medtem pa prihajajo iz male srednje-ameriške države nove vesti o nasilju. Kot poroča sovjetska agencija TASS, so desničarski teroristi ugrabili tajnika salvadorske komisije za človekove pravice, Viktorja Medrana. Omenjena komisija je že dalj časa tarča napadov tudi s strani salvadorske legalne oblasti, češ da ima stike s prevratnimi elementi. Pred tremi meseci so običajni neznanzi ugrabili in ubili dva vidna predstavnika te človekoljubne organizacije v El Salvadorju.

MADRIDSKA KONFERENCA

V Madridu se je obnovila konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi, v tej drugi fazi bodo preučevali razne predloge z namenom, da bi potem lahko objavili sklepno poročilo. Računajo, da bo konferenca trajala najmanj do začetka aprila, čeprav so optimisti mnenja, da bi se moralo to zgoditi že mesec dni prej. Prva faza madridske konference, katere načelni cilj je preverjanje izvajanja helsinških listin, je trajala od 11. novembra do 19. decembra 1980. V bistvu pa se je vse skupaj osredotočilo na zahodne napade na Sovjet-

ske zvezo, ki so ji očitali vdor v Afganistan in kršenje človekovih pravic. V tem se je zahodnemu taboru pridružila tudi vrsta nevtrálnih držav.

Sovjetski tabor se je iz tega neprijetnega vzdušja skušal nekako reševati z novo diplomatsko pobudo, to je s predlogom, naj bi jeseni letos sklicali v Varšavi posebno konferenco, posvečeno popuščanju vojaške napetosti v Evropi. To temo na široko poudarja tudi sovjetska agencija TASS, ko komentira obnovitev konference v španski prestolnici.

Naredimo ustrezne zaključke!

Dva dogodka sta v zadnjih dneh vzbudila pozornost in tudi neprijetno presenetila Slovence na Tržaškem. Na množični protestni manifestaciji na Velikem trgu v Trstu v zvezi z miljsko ladjedelnico »Alto Adriatico« ni smel nastopiti slovenski govornik, devinsko-nabrežinski občinski svet pa je s pomočjo volilnega stroja DC, PCI, PSI in Liste v zvezi z namembo starega šolskega poslopja v Devinu »prisilil« klofuto in dejansko ponižal domače slovenske kulturno-prosvetne in športne organizacije.

Prepoved nastopa slovenskega govornika na množični manifestaciji, na kateri bi moralo tržaško delovno ljudstvo, se pravi tudi Slovenci, protestirati proti nadaljnjemu gospodarskemu in socialnemu propadanju mesta in njegove pokrajine, je prav gotovo dokaz nove politične klime oziroma dokaz, da se v Trstu vračamo na stare politične pozicije, kar zadeva odnose med večinskim in manjšinskim narodom.

Spričo takšnega stanja nas je naravnost zbodla v oči prisotnost kar štirih slovenskih županov na čelu protestnega sprevoda, ki bi morali glede na grobo in poniževalno prepoved iz protesta zapustiti manifestacijo in ne s svojo prisotnostjo dajati nacionalistom potuho. Tako bi zahteval ne le čut za dostojanstvo, temveč tudi zavest, da gospodarskega in socialnega stanja v Trstu in njegovi pokrajini ni in ne bo mogoče reševati in izboljšati z zapiranjem vase, kot so nato jasno izzvenela izvajanja tržaškega župana Cecovinija.

Dogodek, ki se je pripetil v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu, je morda še bolj zaskrbljujoč, ker so pri celotni zadevi odločilno sodelovali tudi ljudje, o katerih ni mogoče dvomiti, da niso vedeli, za kaj pravzaprav gre. Oba dogodka si velja dobro zapomniti in iz njiju narediti ustrezne zaključke.

PREJELI SMO:

S seje pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti

V četrtek, 22. januarja, je imel sejo pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu, ki jo je vodil predsednik Ivo Jevnikar. Na dnevnem redu je bilo napovedano poročilo političnega tajnika o položaju ter opravljenem in načrtovanem delu v prihodnjih mesecih ter organizacijska vprašanja in poročila strokovnih komisij.

V odsotnosti obolelega tajnika Hareja so pri prvi točki poročali podtajnik Dolhar ter člana izvršnega odbora Tul in Lokar, ki so orisali delovanje stranke in probleme, s katerimi se je morala soočiti v zadnjem obdobju. Povsem razumljivo je, da svet ni mogel mimo zadnjih dogodkov

na Kolonkovcu, kjer si je gradbeno podjetje SEA z buldožerjem in policijo izsililo pot v posest nepremičnine slovenske vrtnarice. Ta dogodek, ki skoro nima primere v zadnjih letih, je silno razburil ne samo prizadete kmetovalce, temveč vso slovensko javnost in slovenske organizacije. Našega človeka pa je pri tem prizadelo še drugo razočaranje, da so ga namreč glavne demokratične in napredne politične stranke pustile na cedilu, saj niso niti javno obrodile grobega nastopanja in kršenja zakonskih proceduralnih predpisov. Od političnih strank je v obrambo razlaščenih slovenskih vrtnarjev nastopila samo Slovenska skupnost, od ostalih organizacij pa Kmečka zveza in SKGZ.

Pokrajinski svet SSK je pozitivno ocenil odločno zadržanje stranke do vprašanja razlaščenja nasploh in razlastitev na Kolonkovcu v okviru načrtov za ljudske gradnje (PEEP) v tržaški občini še posebej. Ker je rešitev pred razlastitvami v reviziji oziroma premestitvi teh načrtov drugam, bo zato SSK zastavila vse svoje sile v to smer. Hkrati bo naredila vse, da bi se ne ponovili podobni dogodki kot 12. t.m. ne na Kolonkovcu ne nikjer drugje, in če potrebno, bo prešla tudi na javne demonstrativne pobude po zgledu sindikalnih organizacij.

Pokrajinski svet SSK ugotavlja, da se je prav ob dogodku v zvezi z razlastitvami na Kolonkovcu razbila dosedanja akcijska enotnost vseh Slovencev in demokratičnih sil, kajti KPI in PSI vključno s svojimi slovenskimi člani, organiziranimi v posebni komisiji v okviru stranke, nista oziroma niso smatrali za potrebno postaviti se v bran šibkejšega, tj. razlaščenih malih kmetovalcev, ki živijo od svojega dela in so Slovenci.

Pokrajinski svet SSK je na četrtkovi seji nadalje razpravljal tudi o vprašanju namestitve sinhrotrona in mednarodnega

šolskega centra v Devinu ter sklenil oba problema poglobiti na ravni strokovnih komisij.

Glede načrtovanega dela v prihodnjih mesecih je bil pokrajinski svet seznanjen z zadevnim programom izvršnega odbora. V okviru tega programa so med drugim predvidena srečanja za strokovno razlago variante 25 regulacijskega načrta tržaške občine, utrjevanje organizacije nekaterih sekcij ter strokovna proučitev raznih aktualnih problemov v okviru ustreznih komisij.

Zaradi pozne ure je bila druga točka dnevnega reda o organizacijskih vprašanjih in delovanju posameznih komisij preložena na prihodnjo sejo, ki bo predvidoma proti koncu meseca februarja.

—o—

Ob zaključku božičnih koncertov ZCPZ

Z zadnjo nedeljo v januarju so pevski zbori, ki so nastopali z božičnim koncertom do letošnjih božičnih praznikov, spravili note božičnih pesmi in vzeli v roke druge. Če vzamemo na splošno, je bilo v naših krajih precej božičnih koncertov. Ljubiteljem božičnih pesmi zato ni bilo težko dobiti priložnosti, da so lahko poslušali božične pesmi v izvedbi tega ali drugega pevskega zbora. Naravnost celo turneje pa so, kot je že navada, imeli tudi letos »Združeni cerkveni pevski zbori«, ki so nastopali v mešani zasedbi. Poleg njih pa so peli še združeni otroški zbori iz Mačkolj, Bazovice in iz Križa. Mešani zbor je vodila prof. Nada Žerjal Zaghet, otroškega pa je vodil g. Franc Pohajač. Pri orglah je mešani zbor spremljal g. Tullio Zaghet; medtem ko je spremljal združene otroške zборе Tomaž Simčič. Na koncertih pri Sv. Justu in v župni cerkvi v Vipavi je spored povezoval Marjan Kravos. V miljski župni cerkvi ter na božičnih koncertih v Boljuncu in na Opčinah pa je napovedovala Anka Peterlin.

Izbor pesmi mešanega zbora je bil precej klasičen in nismo med njimi slišali nič bistveno novega. So pa te stare pesmi, ki jih je velika večina že mnogokrat slišala, prav zaradi svoje lepote in vedno veljavnega glasbenega in versko-čustvenega sporočila, gotovo lepo sprejete s strani poslušalcev. Saj je lepo zapeta pesem, tudi če je zelo znana, vedno lepa. Razlog, da so odrasli, pevci peli te pesmi, je tudi ta, da je zaradi bolezni pobudnika prof. Mamola odpadla prva izvedba nove božične kantate, ki jo je prof. Vrabec napisal za mešani in otroški zbor. Ker je ta novost za leto dni morala v predal, so se pri ZCPZ odločili, za te poznane, a vedno lepe, božične napreve.

Nekaj novega je bil nastop otroškega zbora, četudi so tudi oni peli nekaj že poznanih pesmi, bilo pa je tudi nekaj takih, ki jih nismo še slišali. V vsakem primeru je zelo razveseljivo, ko vidimo nastopati toliko otrok, saj sta njihova sproščenost in globoka občutenost pri petju pravi užitek za poslušalca. Poleg tega pa so otroški zbo-

(Dalje na 5. strani)

»Napredni razumniki«

Ko je Vojmir Tavčar v torek na predstavitvi študije Alenke Rebula-Tuta »Sloveni, slavi, s'ciavi« ugotovil, da je intervjuvani boljunški delavec na lastni koži spoznal, kako slovenski narodnostni problemi nikdar ne bodo postali problem celotnega delavskega razreda in zato mi sami znotraj sindikalnih organizacij in »naprednih« italijanskih strank odnehamo pri zahtevah, da ne bi rušili enotnosti delavskega boja, še ni bilo znano tiskovno poročilo KPI o enotni manifestaciji v obrambo miljske ladjedelnice Alto Adriatico. Partija je še enkrat postavila ob stran Slovence in slovensko predstavništvo, tokrat na račun podpore reakcionarnih sil. V tiskovnem poročilu KPI dobesedno piše, da komunisti niso postavili nikakršnih pogojev za udeležbo na manifestaciji (slovenski govornik), da ne bi razbili demokratične enotnosti v mestu. Raje z Listo za Trst in misovci, kot da bi se zavzeli za slovenskega govornika. Izobraženci pri nas tega — kot kaže — še niso spoznali, boljunški delavci, kot je razvidno iz študije Alenke Rebula, pa že predavnimi leti.

Šilo

Protestna manifestacija v Trstu

Ogromna množica se je v torek pozno popoldne udeležila v Trstu enotne manifestacije proti zaprtju zadnje ladjedelnice v tržaški pokrajini. Miljska ladjedelnica Alto Adriatico je namreč že dolga leta v finančni krizi, edina rešitev pa bi bila v delnem javnem financiranju s strani Fincantierija. Na govorniškem odru na trgu Unità so bili prisotni župani vseh občin tržaške pokrajine Cecovini, Bordon, Guštin, Colja, Švab in Škerk, predsednik pokrajinske uprave Carbone in parlamentarci iz naše pokrajine.

Uvodoma je spregovoril tržaški župan Cecovini, ki je poudaril, da so v naši pokrajini še odprte rane po zaprtju ostalih ladjedelnic od Sv. Marka do Sv. Roka. Ne smemo si dovoliti, je nadaljeval tržaški župan, da nam zaprejo še zadnjo ladjedelnico za-

radi zavrnitve skromnega prispevka iz javnih skladov. Predsednik pokrajinske uprave Carbone je ugotovil, da so se manifestacije udeležili vsi Tržačani ne glede na ideološko in strankarsko prepričanje. Zavzel se je za ohranitev zadnje ladjedelnice, ki je postala simbol tržaškega ladjarstva. Predstavnik tovarniškega sveta ladjedelnice Alto Adriatico Ugrin je poudaril, da ne gre za ekonomsko vprašanje, kajti za Fincantieri je znesek dveh milijard lir nekaj povsem nepomembnega, pač pa za politično vprašanje, da bi bil Trst dokončno izbrisan z zemljevida italijanskega ladjedelništva. Kot zadnji je spregovoril miljski župan Bordon, ki se je zavzel za nadaljevanje boja proti zaprtju miljske ladjedelnice in pozval deželno upravo, naj zastavi v ta namen vse svoje sile.

Sestanek odbora Slovenske skupnosti v Števerjanu

Delavni odbor Slovenske skupnosti za Števerjan se je sestel na svojem sedežu pod predsedstvom Hadrijana Koršiča. Seji so prisostvovali vsi odborniki kakor tudi župan Klanjšček in občinski odborniki Terpin, Mužič, Komjanc in Skok. Prisostvovala je tudi pokrajinska odbornica Slovenske skupnosti Marija Ferletič, ker je bila na dnevnem redu tudi problematika, ki pobliže zanima tako občinsko upravo v Števerjanu kot pokrajino. To zlasti kar se tiče dodeljenih sredstev za izboljšanje povezave Gorice z mejnim prehodom Števerjan-Cerovo, kjer so se v zadnjem času prepletale različne težnje, kako naj bi ta sredstva uporabili. Sklenjeno je bilo, naj se to dodeli števerjanski upravi, ki bi denar porabila na svojem področju, kakor zakon dobesedno predvideva. V ta namen je števerjanski odbor SSK dal potrebna navodila pokrajinskemu tajniku SSK in

pokrajinski odborniki, naj v tem smislu zastopata števerjanska stališča.

Tekla je nadalje beseda še o drugih javnih delih, kot so ureditev vodovoda ter dokončna ureditev šole v Dragah, kjer dela potekajo v normalnem tempu. Pogovorili so se nadalje o splošni politiki naše slovenske stranke, posebno v luči zadnjih oblik sodelovanja, ki jih je sprejela Slovenska skupnost v raznih upravah na Goriškem ter o zadevi celovite zaščite Slovencev v Italiji, o kateri je poročal tajnik sekcije Marjan Terpin.

V debato so posegli seveda še mnogi od prisotnih, tako Lojze Hlede, Mirko Humar, Anka Černic, Ivan Mužič, Ivan Maraž in drugi.

POIMENOVANJA OSNOVNIH ŠOL NA GORIŠKEM

Goriški šolski skrbnik je pred dnevi izdal odlok o poimenovanju treh slovenskih osnovnih šol na Goriškem in sicer za šolo v Sovodnjah, v Jamljah in na Palkišču, v Dolu. Kot smo že večkrat poročali, bo šola v Sovodnjah poimenovana po nekdanjem župniku-pesniku Petru Butkoviču-Domnu; Sovodenjci se že več časa pripravljajo na to slovesnost, ki bi morala biti v tem šolskem letu. Kar se tiče

Poravnajte naročnino!

ostalih dveh osnovnih šol, bi rekli, da sta medrazredna sveta sprejela sklep po poimenovanju v aprilu 1978 in v teh dneh je bil izdan odlok: osnovna šola v Jamljah se bo poimenovala po Igu Grudnu, tista v Dolu pa po Srečku Kosovelu. Ni še znano, kdaj bodo slovesnosti priredili.

Novi odbor »L. Bratuž«

Na občnem zboru mešanega zbora »Lojze Bratuž« iz Gorice so izvolili odbor, ki bo vodil in usmerjal delovanje zbora v naslednji delovni dobi. Poleg dirigenta prof. Stanka Jeričija, ki je avtomatično član odbora, so bili izvoljeni še naslednji člani: Franka Žgavec (ki je bila potrjena za predsednico), Danilo Čotar, Harjet Dornik, Alenka Černic, Marjan-ka Čevdek, Iva Koršič, Karlo Bolčina, Daria Brajnik; ker je zaradi drugih obveznosti Harjet Dornik odstopila, sta bila na njeno mesto sprejeta Marko Čavdek in Martin Srebrnič. Novemu odboru in celotnemu zboru želimo, da bi še dalje vztrajal pri svojem delu in razvijal zborovsko in kulturno poslanstvo s še večjo vnemo kot doslej. Slovenci na Goriškem imamo precej zborov, med katerimi so nekateri tudi dobri; vendar pa smo osebno prepričani, da ima mešan zbor Lojze Bratuž pomembno vlogo pri vzgajanju novih pevcev in da se postavlja na kvalitetno raven tudi v primerjavi z italijanskimi zbori v Gorici, ki jih ni malo. V zboru Lojze Bratuž poje približno petdeset pevcev, nekateri so starejši, velika večina pa je mladih; to dokazuje, da se tradicija zbora nadaljuje in da ima vse pogoje, da se razvije v dobro pevsko skupino, ki naj nas kvalitetno predstavlja; zato želimo zboru obilo uspeha.

Dvodnevno zborovanje o posoških katoličanih

Kulturni krožek Rizzatti, tednik Voce Ison-tina, Inštitut za srednjeevropska srečanja, revija Iniziativa Ison-tina in krožek Ricerca e presenza so priredili ob koncu preteklega tedna zanimivo dvodnevno zborovanje o »Posoških katoličanih v 20. stoletju«. To je bilo prvo srečanje iz cikla o posoških katoliških gibanjih, ki ga omenjene ustanove nameravajo izpeljati v teku enega leta; drugo zborovanje se bo nanašalo na dogodke med obema vojnama, tretje pa povojno obdobje do današnjih dni. Namen tega niza je, da bi z osebnimi pričevanji ali s predavanji zgodovinarjev osvetlili ta zgodovinska dogajanja in obenem vzbudili zanimanje za zbiranje in objavo važnih zgodovinskih dokumentov in publikacij, ki bi sicer lahko šli v pozabo in zanimanje za podrobnejšo in zgodovinsko bolj poglobljeno analizo omenjenega obdobja. Zborovanja se je udeležilo veliko ljudi, med katerimi je bilo tudi precej Slovencev. Prvi del srečanja je bil pretekli petek v goriškem avditoriju, kjer je goriški zgodovinar in priznan pisec lokalne zgodovine Camillo Medeot orisal upravno-politični ustroj goriške dežele in delo furlanske katoliške stranke do leta 1918; sledilo je predavanje univerzitetnega profesorja Fulvia Salimbenija o študijah, ki se nanaša-

jo na delo katoličanov v tistih časih. V centru Stella matutina je bil v soboto popoldne drugi del zborovanja, na katerem je Camillo Medeot podal profile nekaterih takratnih osebnosti, odv. Avgust Sfiligoj je govoril o slovenski prisotnosti in dejavnosti v takratni dobi, medtem ko je prof. Nino Agostinetti predaval o političnem in zadružnem delu katoličanov na Goriškem. Lahko bi rekli, da so bila vsa predavanja in prikazi na visoki ravni in da je zborovanje pripomoglo k boljšemu poznavanju dogajanj v začetku 20. stoletja v naši goriški deželi. Zanimivo je tudi to, da nameravajo organizatorji objaviti vsa predavanja in potek razprave, v katero so posegli številni prisotni.

—o—

OB ZAKLJUČKU BOŽIČNIH KONCERTOV ZCPZ

(nadaljevanje s 4. strani)

ri obenem zagotovilo za pevsko bodočnost. Posebno zadnje čase namreč lahko opazimo pri več zborih, da začenjajo pomlajevati svoje vrste, kar je nedvomno nujno. To je v resnici zadnji čas, da se pevski sestoji pomladajo, ker, smo na žalost izgubili že nekaj vmesnih pevskih generacij, kar se danes že krepko pozna pri mnogih zborih. Zato spodbujajmo mlade, pri njihovih prvih pevskih korakih.

Nekaj mladih pevcev je bilo tudi med pevci mešanega zbora »Zveze cerkvenih pevskih zborov«, kar potrjuje upanje, da bo petje spet dobilo tisto vrednost med nami, kot ga je vedno in po tradiciji imelo. Vsekakor pa se Zveza tudi trudi, da bi v tem uspela. Ne samo da posvečajo veliko skrb tistim otroškim pevskim zborom, ki že obstajajo. Deluje tudi tečaj za pevovodje, ki je, kot pravijo, kar dobro obiskovan. V stalnem izpopolnjevanju pevovodij pa je tudi zagotovilo za kvalitetno rast, za čimer moramo vsi težiti. Bodoče delo pa bo pokazalo sadove.

M.T.

Pregled prebivalstva v slovenskih občinah

Število prebivalstva v goriški občini se že nekaj let niža in to tudi precej stalno (v lanskem letu je bil padec sicer nekoliko manjši kot prejšnja leta), v treh slovenskih občinah na Goriškem pa je bilo ob koncu leta mogoče ugotoviti neko ustaljenost, oziroma celo povečanje števila, čeprav v glavnem zaradi dotoka priseljencev in ne zaradi naravnega prirastka; v doberdobski, števerjanski in sovodenjski občini je bilo ob koncu lanskega leta 4045 prebivalcev, to pomeni 66 več kakor leta 1979 (v Doberdobi je bilo občanov 41 več, v Števerjanu 7, v Sovodnjah 18). Največji je bil torej porast v doberdobski občini: umrlo je 11 oseb; rojstev je bilo 12, odselilo se je 18 oseb, priselilo pa 58, tako je število naraslo na 1426

oseb. V Števerjanu je umrlo 12 oseb, rodilo pa se jih je 10, tudi priseljencev je bilo več (31 proti 22), ob koncu leta je bilo v občini 846 stalnih prebivalcev ali sedem več kakor leta 1979. In končno pogledjmo še Sovodnje: rojstev je bilo 16, smrtnih primerov pa 13, priselilo se je 58 oseb, izselilo pa 43, vseh prebivalcev je v občini 1773 ali 18 več kakor prejšnje leto. Iz podatkov je razvidno, da je naravni prirastek zelo nizek ali da so primeri smrti celo bolj številni kot rojstva; jasno je tudi, da je v vseh treh občinah priseljencev več kakor oseb, ki so se izselile. Zanimivo bi bilo pregledati, koliko ta pojav lahko vpliva na spremembo etnične sestave v naših treh slovenskih občinah.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova knjiga Edvarda Kocbeka »Pred viharjem«

Pri Slovenski matici v Ljubljani je izšla nedavno nova knjiga Edvarda Kocbeka pod naslovom »Pred viharjem«. Gre za njegov dnevnik iz obdobja od avgusta 1938 do maja 1942, ko je odšel iz ilegale v Ljubljani k partizanom v gozdove. Čedno, pa ne ravno razkošno opremljena knjiga obsega s spremno besedo urednika Janeza

jih sobesednikov in medtem ko njihovo stališče večkrat nakaže samo z enim ali dvema stavkoma, razvija svojo misel in prikazuje svoje stališče tudi na petih straneh, tako da njegova logika nujno prevlada. To seveda ne zmanjšuje bistveno zanimivosti njegovega dnevnika, saj vemo, da so tako neobjektivni skoro vsi tisti, ki si pišejo dnevnik, čeprav se pogosto tega ne zavedajo, zmanjšujejo pa zanesljivost njegovih političnih in nazorskih sodb o drugih.

Dnevnik osvežuje spomin na mnoge ljudi, ki so bili tedaj bolj ali manj znani in važni, pa je zadnja desetletja o njih vse potihnilo, kakor da jih nikoli ni bilo. Obuja pa tudi barvit spomin na predvojno Ljubljano, Gorenjsko, Dolenjsko in Štajersko, kakor jih je videl Kocbek v svojem vsakdanjem življenju, na izletih in pri navezovanju svojih človeških in političnih stikov. Tu pa tam se začudimo bistrosti in kar preroškemu značaju njegovih sodb, mnogokje pa nas tudi preseneti s shematičnostjo in celo površnostjo svojih presoj, v čemer pa se zrcali seveda predvsem sološno mišljenje slovenske izobražene plasti tistih dni o določenih pojavih in problemih, kot npr. o takoimenovani idiličnosti na kmetih, ki pa je bila — oziroma za katero se je skrivala — samo revščina in nerazvitost. Iz dnevnika pa je razvidno, kako so se Kocbeku s časom bistrili ti pojmi, celo do take mere, da je začel zapadati skoro v drugo skrajnost, namreč da je začel istiti slovensko kmečko kulturo z nerazvitostjo in revščino sploh. Zanimivi so tudi njegovi pogledi

na tedanjo slovensko kulturo in posebno literaturo; v splošnem so zelo kritični. V marsičem njegove sodbe držijo, marsikdaj pa so tudi prestroge. Čimbolj narašča in se pogloblja v njem revolucionarna vnaša za korenito spremembo in prenovitev življenja na Slovenskem, tembolj kritičen in celo brezobzirno kritičen postaja do vsega dotedanjega in do vseh tistih, ki se ne morejo navdušiti za njegove ideale in izražajo kake pomisleke do njegovih zamisli. To velja seveda predvsem za prvo obdobje Osvobodilne fronte.

Zal se zdi, da je Kocbek prepisal velik del tega dnevnika iz izvirnih dnevniških zapisov in je pri tem marsikaj izpustil, skrajšal in morda nehote in v naglici oziroma v želji po zgoščenosti tudi izpustil. Pri tem se slabo odrežejo tudi nekateri njegovi prijatelji in sodelavci, katerim polaga tako v usta besede, kakršnih najbrž niso izrekli, sodeč po njihovem mišljenju, kolikor je znano. To velja med drugim za dr. Aleša Stanovnika in Srečka Kumra. Kar idealiziran pa se kaže v teh zapiskih Boris Kidrič. Edvard Kocbek izpade včasih pri tem nekoliko naiven in skoraj kot nekritičen.

Najlepši pa je ta dnevnik tam, kjer prikazuje intimne strani življenja njegove družine, npr. svoj odnos do male hčerke Lučke in družinske izlete. To so čudovite, zlahtne strani. Prav tako tam, kjer opisuje Ljubljano v letih pred vojno in v prvem letu vojne. Zdi se nam, da čutimo vonj cvetja, ki veje v dežju ljubljanskih vrtov.

Nedvomno je ta Kocbekov dnevnik najzanimivejša knjiga, kar jih je izšlo lani v Sloveniji. Zal je ostalo v njej nekaj neprijetnih tiskanih napak, ki motijo smisel nekaterih stavkov. Moti tudi to, da ostajajo njegovi zapiski na nekaterih mestih hudo nejasni in skrivnostni. Tako nam npr. ne pojasni, zakaj ostaja skoro brezobzirno in prezirljivo kritičen do svoj čas zelo znanega in tudi v širši javnosti zaradi svoje socialnosti priljubljenega štajerskega komunista, zdravnika dr. Jožeta Potrča.

Društvo naravoslovcev in tehnikov »Tone Penko« vabi člane in prijatelje na predavanje univ. profesorja Aljoše Volčiča.

VERJETNOSTNI RAČUN V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU

Predavanje bo v sredo 4. februarja v prostorih Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3. Začetek ob 20. uri.

Gradišnika vred nekaj čez 200 strani. Je torej precej tanjša kot druga dva njegova partizanska dnevnika, »Tovarišija« in »Listina«, toda po zanimivosti in kot dokument ju še presega. Kocbek prikazuje v tej knjigi čas, ki je bil v Sloveniji precej kaotičen.

Obstajale so stranke, ki pa niso bile niti formalno niti programsko slovenske, ampak samo slovenski podaljški ali pridružnice srbskih oziroma vsedržavnih strank in zato niso imele in niti niso smele imeti lastnih programov. Edina stranka, a seveda ilegalna, ki se je tedaj imenovala slovenska, je bila KPS, torej Komunistična partija Slovenije, čeprav je bila tudi ona vključena v okvir KPJ, t.j. Komunistične partije Jugoslavije. Druge stranke niso bile slovenske niti po imenu. Kocbek se sicer ne spušča v obravnavanje te zadeve, nazorno pa prikazuje politične razmere tistega časa na osnovi pogovorov in polemik z raznimi ljudmi, prijatelji in nasprotniki. V nekaterih pogledih bo ta Kocbekova knjiga zelo važen vir za zgodovinarje, ki bodo hoteli prikazati tedanje politične razmere v Sloveniji, vendar pa bodo morali biti pozorni in paziti, da tega vira ne bodo precenjevali in mu dajali absolutno vrednost, kajti kakor se to dogaja pri vseh dnevnikih, je Kocbek pogosto močno polemičen do svo-

ZAKON ZA OBNOVO POTRESNEGA PODROČJA

V Palači Chigi v Rimu je zasedal medministrski odbor, ki je pod vodstvom predsednika vlade Forlanija določili vsebino okvirnega zakona za obnovo potresnega področja na jugu države. Zasedanja so se udeležili ministri Reviglio, Andreatta, La Malfa, Capria in Scotti ter izredni vladni komisar Zamberletti. Odbor je nato poglobil nekatera tehnična vprašanja, v sredo pa je bil osnutek okvirnega zakona predmet razprave na sestanku s predstavniki prizadetih dežel, v petek pa ga bo proučil ministrski svet.

Nova številka revije »Most«

Izšla je nova dvojna, 57. in 58. številka tržaške revije »Most«, katere izdajatelj in glavni urednik je Aleš Lokar. Tudi ta številka je dosledno dvojezična.

Na uvodnem mestu prinaša dva članka o Titu, v zvezi seveda z njegovo smrtjo. Enega je napisal Gino Brazzoduro, član Italijanske radikalne stranke in zdaj reden sodelavec »Mosta«, drugega pa urednik Lokar. Oba poudarjata pozitivne lastnosti Titove politične osebnosti in njegove vloge.

Sledi obširen leposlovni tekst Marjana Rožanca »Hudodelci«, morda začetek romana ali dolge novele. To je v prvi osebi napisana zgodba o kriminalni dejavnosti in predvsem o jetniških izkušnjah mladega človeka, rojenega in odraslega v Trstu, ki pa živi v Jugoslaviji in zaide tam v družbo, drugih mladih tolovajev, s katerimi krađe, ropa in tudi ubija. Zgodba je napisana dokaj napeto in ni težko spoznati, da se je Rožanc odločil za tako pisanje pod vplivom takoimenovanega žurnalističnega sloga, kot ga uporabljajo zadnje desetletje nekateri ameriški romanopisci, ki jih zanimajo predvsem kriminalne zadeve in usoda hudodelcev, katere so večkrat spremljali celo do vislic, potem ko so opisali vse podrobnosti njihove psihe in abnormalnosti. Bravec pa ima vtis, da bo v tem slogu utočila Rožanceva izvirnost, ne da bi jo nadomestila kvaliteta ali bolje rečeno večja kvaliteta. Mogoče Rožanc sam čuti pomanjkljivost in jalovost takega pisanja,

zato skuša razbiti brutalnost kriminalnega dogajanja in jetniškega vzdušja s pornografskimi vložki in političnimi prebliski, a vse skupaj vendar ostaja zavito v mračno, mučno vzdušje, ki vzbuja bravcu skoraj odpor. Besedilo moti nekaj tiskovnih napak, ki so bile najbrž že v tipkopisu, ker se prenese tudi v italijanski prevod. Bravca moti tudi to, da je izvirno besedilo dvojezično, slovensko in srbsko — skoro vsi dialogi so namreč v srbsčini, teh pa je veliko — kar je morda nov Rožancev poskus, da bi uvedel v svoje pisanje nekaj novega. Toda predstavljajmo si, kam bi to pripeljalo, če bi vsi avtorji ravnali tako. Vsekakor zahteva to tudi ob bravcu znanje tako slovenščine kot srbsčine, tržaškim bravcem pa s tem najbrž ne bo ustrezno. Imeli bodo težave pri branju, tembolj ker kaže, da tudi avtor sam ne obvlada srbskega knjižnega jezika. Premnogo je jezikovnih napak.

Marino Vrtovec objavlja kratek uvod v majhen izbor iz furlanske poezije pod naslovom »Sodobna furlanska književnost«. Sledi pesem Jolke Milič »24626«.

Nekaj dopisov uredništvu obravnava stvari, ki zadevajo prejšnjo številko, zlasti Kermaunerjev esej o Balantiču. Jolka Milič pa se v daljšem pismu kritično ukvarja s Tomizzovim romanom »Prijateljstvo«, v kolikor zadeva Slovence. Poleg tega prinaša revija še nekaj drugih krajših, v glavnem polemičnih prispevkov. Lahko se reče, da je številka res zanimiva.

Trinkov koledar za leto 1981

Ob koncu prejšnjega leta je v Gorici izšel tradicionalni Trinkov koledar letnik XXIX. Uredil ga je Joško Kragelj, ki je to skrb prevzel po smrti prof. Rada Bednarika, njegov odgovorni urednik je dr. Stojan Brajša, natisnila pa ga je tiskarna Budin.

Koledar je žepni po obsegu, vendar po vsebini zanimiv ne samo za beneške Slovence, ampak za vse, ki jih zanima preteklost in sedanjost te slovenske deželice. Razveseljivo je tudi, da se zadnja leta vrača delež sodelavcev iz Beneške Slovenije, kar je opazno zlasti v letošnjem zvezku. V Trinkovem koledarju za leto 1981 sledi običajnemu koledarskemu delu govor videmskega nadškofa msgr. Alfreda Battistija dne 24. novembra 1979 na proslavi 25-letnice smrti prof. Ivana Trinka. Govor je pomenil dostojno počastitev spomina msgr. Trinka, videmski nadškof pa je v njem hkrati pravilno ovrednotil važnost ohranitve izvirne narodne omike Nadiških dolin. Urednik koledarja je objavil korespondenco med Alojzijem Frankom in Ivanom Trinkom iz let 1880-83. Franko, takrat še srednješolec in nato dunajski študent prava, je Trinku poslal tri pisma i Gorice in dve z Dunaja. Trinko, ki je bil enako star kot Franko, se je v tistih letih sam začel učiti slovenščine, v želji po izpopolnjevanju pa je začel iskati stikov z goriškimi dijaki, ki so na gimnaziji imeli kot predmet tudi slovenščino. Kasnejši odvetnik je tako postal Trinku prvi mentor pri spoznavanju materinega jezika. Marijan Breclj objavlja dve pismi, ki ju je Trinko poslal Marici Nadlišek-Bartolovi, urednici ženskega časopisa Slovenka. Trinko je bil občasni sodelavec Slovenke, vendar se pismi ne dotikata le revije, marveč pisec prijateljsko kramlja o vsemogočem, tako o razmerah v Beneški Sloveniji, svetovnih literarnih pojavih, glasbi, o svojih potovanjih po Reziji itd.

Izidor Predan je napisal dva članka, o zadnji poti msgr. Ivana Trinka ter 25-letnici ustanovitve kulturnega društva »Ivan Trinko«. Do zamisli o ustanovitvi je prišlo prav na dan pogreba beneškega očaka; domači ljudje so sprva z neupanjem gledali na to pobudo, razveseljivo pa je, da so se osrednjemu društvu v Čedadu zadnja

leta pridružila še številna druga po vaseh, ki delujejo v duhu Trinkovega izročila. Martin Jevnikar piše o beneškem Slovincu, slavnem pridigarju Antonu Podreki (1794-1870), ki je deloval v Italiji. Krajši zapis s fotografijo je namenjen najstarejšemu slovenskemu duhovniku msgr. Antonu Rutarju iz Gorice, dolgoletnemu prijatelju msgr. Trinka. Rutar je poskrbel, da so Trinku na grob postavili spomenik, njegova zasluga pa je tudi, da že 28 let izhaja Trinkov koledar. Msgr. Rutar je lansko leto obhajal v Pevmi 70-letnico mašništva. Tinac Trinko je napisal ljudsko pripoved v beneškem narečju, v narečju sta tudi dva zapisa Emila Cenčiča, ki govorita o tem, kako so si beneškoslovenski ljudje nekaj pomagali pri boleznih ljudi in živali, ter o alkoholizmu, ki je nekaj razsajal po teh krajih in uničeval človeško srečo. V letošnjem Trinkovem koledarju je objavljen tudi govor Emila Cenčiča na lanskem zborovanju na Kamenici, v katerem je s človeškega in krščanskega stališča ostro obsodil tiste neznance, ki so skušali to zborovanje prepričati in odvrti ljudi od njega.

Urednik koledarja je dal natisniti tudi dve prigodni pesmi beneškega pesnika Petra Podreke, ki sta se ohranili v Trinkovi zapuščini. Prva je bila napisana ob 50-letnici mašništva in 25-letnici škofijskega službovanja videmskega nadškofa Andreja Casasola leta 1881, druga pa ob novi maši beneškega rojaka Janeza Plata leta 1877. Zanimiva je tudi pripoved Meri iz Žabnic v narečju o domačih navadah ob verskih in ljudskih praznikih. Koledar zaključujeta običajna letna kronika dagajanj v Beneški Sloveniji in voščilo urednika Benečanom doma in po svetu.

Iz vsebine koledarja velja omeniti še dve pesmi, »Kdo jim je pisal usodo?« Ljubke Sorli in »Msgr. Rutarju ob železni maši 1910-1980«, natisnjenih pa je tudi nekaj pregovorov in šaljivih zgodb v domačem narečju. Številne so tudi fotografije z aktualno vsebino. Trinkov koledar pomeni skratka nekakšen almanah letnega dogajanja v Beneški Sloveniji, z objavljanjem spisov iz bogate Trinkove zapuščine pa stalno budi spomin na očaka beneških Slovencev. Koledar je v duhu Trinkovega izročila uprt v preteklost, sedanjost, prihodnost in opravlja tako neprecenljivo nalogo v narodnem prebujanju slovenskih ljudi v Nadiških dolinah.

M.

Položaj na Poljskem še vedno napet

Na Poljskem spet narašča napetost ob robu novega vala stavk, vse pa ima zdaj krizno središče v mestu Rzesav, kjer že dolgo traja zasedba starega sindikalnega poslopja, ker oblast ne mara formalno priznati poljedelske veje svobodnega sindikata Solidarnost. V omenjeni kraj je prišel tudi sindikalni voditelj Walesa z namenom, da prepreči napetost, ki bi se lahko vsak trenutek nevarno izrodila. Kljub njegovi navzočnosti so na območju Rzesova danes stavkali že od sedmih zjutraj. Stavka je zajela tudi tovarno Wsk, ki izdeluje letalske motorje in nadomestne dele. O stavkah poročajo tudi iz drugih krajev, tako na primer iz Lodza, kjer so se ustavili avtobusi in tramvaji. V Lodzu je protestna akcija nastala v krogih univerzitetnih študentov.

Napeti položaj na Poljskem je medtem še dalje predmet ostrih kritik po nekaterih drugih državah vzhodne Evrope. V torek se je znova oglasilo glasilo češkoslovaške komunistične partije Rude pravo, ki med vrsticami namiguje, da je za položaj na Poljskem delno kriv tudi papež. List namreč pravi, da se je položaj še poslabšal, od kar je bil sindikalni voditelj Walesa v Vatikanu. »Rude pravo« se sprašuje, kakšne vrste »blagoslov« je Walesa dobil pri papežu.

—o—

ODNOSI REPUBLIKE SLOVENIJE

■ nadaljevanje z 2. strani

brez dolgoročne orientacije. Menjava po tržaškem in goriškem sporazumu tvori dobro četrtino celotnega izvoza v Italijo. Sodelovanje je bilo okrepljeno tudi pri cestnih povezavah in pri pospeševanju prometa v italijanskih in jugoslovanskih pristaniščih.

Med nalogami za prohodnje so na seji slovenske vlade ugotovili, da je v političnih stikih z italijansko stranjo še naprej potrebno prizadevanje za celovito uresničevanje osimskih sporazumov, zlasti glede položaja slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini in čimprejšnjega sprejema zakona o globalni zaščiti. Okrepiti bo treba tudi sodelovanje na prosvetno-kulturnem področju in se zavzeti za vključitev določb, ki se nanašajo na sodelovanje v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Na področju kulturnega sodelovanja je treba okrepiti tudi večjo prisotnost slovenskih kulturnih institucij

PREDPISI ZA NOVE AVTOMOBILE

Vsi novoizdelani avtomobili v Italiji bodo odslej morali biti opremljeni tako, da jih bo moč vleči v primeru, da bi iz kakršnega koli razloga ostali blokirani na cesti. Tako se glasi najnovejši odlok ministrstva za prevoze, ki se s tem navezuje na norme Evropske gospodarske skupnosti.

Kakšne bodo nove iznajdbe?

V zgodovini človeštva so nastopila kratka obdobja, ki so bila izredno plodna za tehniko in civilizacijo, katerim pa so sledila dolga obdobja, v katerih je bil napredek zelo počasen in skoraj neopazen. Prvo tako obdobje je bilo tisto, v katerem so ljudje udobili konja. S tem so si omogočili hitro premikanje iz kraja v kraj in naglo osvajanje novih prostorov. Drugo tako obdobje je bilo tisto, ko je bilo iznajdeno kolo, t.j. voz. S tem so postala potovanja še lažja. Tretje obdobje je bilo tisto, ko so iznašli komat in streme. Oboje je bilo iznajdeno približno istočano. Dotedaj so vlekli konji voz z jermenom čez čelo in moč te vleke je bila seveda veliko manjša. Jezdec brez stremen pa so bili veliko manj trdni v sedlu in so se prej utrudili. Važna je bila seveda tudi iznajdba čolna na vesla in jadrnice. Toda potem je preteklo okrog dva tisoč let, da je človek spet iznašel nekaj važnega v pogledu medsebojnega občevanja in potovanja. V manj kot poldrugem stoletju so si kar sledile izredno važne iz-

najdbe: lokomotiva, ladijski vijak, brzozav, telefon, avto, radio, letalo, televizija, umetni sateliti kot prenosniki. Toda od iznajdbe televizije je minilo že nekaj desetletij brez kake nove iznajdbe enake važnosti in tudi nič ne kaže, da jo bomo kmalu dobili.

Nedvomno bojo postajale te iznajdbe vedno bolj popolne, toda lahko, da bojo minila dolga stoletja, preden bojo znanstveniki in tehniki iznašli nekaj takšnega, kar bi bilo enakovredno recimo vlaku, telefonu, avtu ali letalu. Tu nam odpoveduje celo fantazija. Lahko si namreč predstavljamo hitrejša letala in popolnejšo televizijo ali telefon, toda kakšne naj bi bile nove iznajdbe za hitrejšo premike ljudi ali za hitrejšo medsebojno stike? Nemogoče si jih je predstavljati.

Tako se zdi, da bojo spet minila dolga stoletja, preden bo človeštvo pogruntalo nekaj čisto novega. To bo odvisno od razvoja znanosti in posebno fizike in verjetno tudi kemije, ki bi morala skrbeti za drugačne vrste goriv, seveda vedno v zvezi s fiziko.

MOSOLIMPIADA 80

0000 SAŠA RUDOLF 000000000000 17 0000

Kremelj, 21. julija 1980, zjutraj

Morda mi je na želodcu ostal »cipljata tabakà« piščanec na žaru, še bolj verjetno pa »ljulja kebab« ražnjič iz koštrunovine, dejstvo je, da sem se okrog petih naveličal premetavanja po postelji in se odločil za sprehod, ki naj uredi prebavo. V hotelskem foyerju sem se na hitro polastil dva dni starih, toda za nas najnovejših italijanskih listov. Ne da bi pogledal, kam je namenjen, sem se usedel v prvi avtobus pred Kosmosom.

Prve strani dnevnikov so polne poročil o otvoritveni slovesnosti. *Unità* nosi na prvi strani ogromen naslov »Najspektakularnejša olimpiada moderne dobe«. Med listanjem spoznam, da sem pomotoma pobral poleg italijanskih listov, ki so namenjeni delegaciji RAI-a, tudi časopise francoskih in angleških kolegov. Toda nič hudega, saj se bom vrnil še pred deseto, ko se bodo pričeli zbirati v hotelski recepciji.

Podoben naslov kot glasilo italijanskih komunistov ima tudi francoski *Humanité*. Dokaj drugačni naslovi pa so v neodvisnih, ali kot jih z drugačnega zornega kota imenujejo, v malomeščanskih buržuaznih časopisih. Pariški *Le Monde* govori o »Žalostnem prazniku«, *Daily Telegraph* o »Plesu KGB«, *Times* pa o »Igrah sramote«. Italijanski listi od *Corriere della sera* in *Repubbliche* pa do *Giorna in Stampe* pišejo o »Polovični olimpiadi«. Olimpijske igre so morale plačati davek mednarodni politiki, povečanju napetosti, odpovedi ratifikacije SALT-2, zagonu oborožitvene tekme v Evropi, sovjetskemu vdoru v Afganistan. In tudi notranjepolitične težave so znova prišle na dan: v Italiji se je zaostрила polemika med vlado in opozicijo glede primera Donat Cattinovega sina Marca, ki je osumljen tesnega sodelovanja s teroristi *Prima linea*, poglobil se je razdor med komunistično partijo in sindikalnimi zvezami glede vladnih gospodarskih ukrepov, poglobile pa so se tudi razlike znotraj same partije o stikih s Sovjetsko zvezo po napadu na Kabul.

Pri marsikaterem dopisniku se pozna povprečno poznanje sovjetske stvarnosti. Tako na primer dopisnik nekega rimskega dnevnika piše, da je v Moskvi pol drugi milijon policistov, medtem ko oborožene sile na celotnem sovjetskem ozemlju ne presegajo treh milijonov, nakar pa opeva dobro in izdatno hrano v press centru, kot da bi bila taka tudi na mizah moskovskih proletarcev.

Dokaj zanimivo je nadalje primerjati članke *Unità* na prvi strani z onimi, ki so objavljeni na športni strani. Takoj nam pade v oči precejšnja razlika: ceneno hvalisanje na športni strani in kdaj pa kdaj tudi kritika na prvi. Glasilo italijanskih komunistov ima celo dnevno rubriko, v kateri polemizira s pisanjem dopisnikov takojimenovanih meščanskih listov in državne radiotelevizije. Prav v teh primerjavah se pokaže neobičajna slika italijanske partije, saj stališča niso enkrat toliko enotna, soglasna, pač pa deljena, celo kritična. Boj med pravovernimi »Afganistanci« (stalinisti) in »evrokomunisti« se je v italijanski partiji poglobil. Nikjer seveda besedice, da so sovjetske oblasti izgnale iz države tri leningrajske feministke, med katerimi je gotovo najbolj znana *Tatjana Mamova*, ki je bila do nedav-

nega urednica ženskega tednika. Njen glavni greh je, da je spregovorila, čeprav zelo delikatno, o vlogi ženske v socialistični Sovjetski zvezi, kjer ženo poleg službe čakajo še vsi družinski posli od nakupovanja, ki je tu izredno zamuden opravke, saj je v vrstah treba čakati po več ur vsak dan, pa do pospravljanja, pomivanja posode (brez gospodinjskih strojev), pranja perila (brez pralnega stroja), kuhanja, šivanja itd. Moški ji pri tem bolj malo ali pa sploh nič ne pomagajo. Obenem pa mora skrbeti tudi za vzgojo otrok, jih spremljati v jasli, vrtce, šolo (seveda brez avtomobila). Pri tem pa si je dovolila zapisati, da tudi plače niso še enakopravne, to se pravi, da ženska za isto delo prejme manj od moškega.

Niti besede tudi o aretaciji in kasnejšemu izgonu italijanskega homoseksualca Enza Franconeja, ki je na Rdečem trgu nameraval javno protestirati proti zatiranju homoseksualcev v Sovjetski zvezi. 30-letni Turinčan se je nameraval z verigo zavezati na steber pred veleblagovnico GUM na Rdečem trgu, toda

čim je povlekel iz torbe verigo, so ga policaji zgrabili in odpeljali. Obenem so premikastili še tri časnike (dva Francoza in enega Američana), ki so se približali Franconeju, ko ga je policija zgrabila. Homoseksualnost je v Sovjetski zvezi hud prekršek, saj člen 121 kazenskega zakonika predvideva zaporno kazen od petih do osmih let.

Avtobus se ustavi, to je končna postaja pred hotelom Rossija tik poleg Rdečega trga.

(Dalje)

—o—

MEŠANI ODBOR

V teku so priprave na bližnje zasedanje italijansko-jugoslovanskega mešanega odbora za gospodarsko sodelovanje. Odbor bo zasedal na začetku prihodnjega meseca v Beogradu. V pričakovanju tega zasedanja se je italijanski veleposlanik v Beogradu Calamia že sestal s predsednikom jugoslovanske zvezne gospodarske zbornice Vakičem, s katerim se je pogovarjal o možnostih za nadaljnje industrijsko sodelovanje med obema državama in za skupne nastope na tujih tržiščih.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

— Ma znaš, de so Kitajci strašno rafinirani. Uani so se zmislili še bol hudo kazen ku smrt. Tisto ženo od Maota so obsodli na smrt, ma bo mogla čakati dve leti. Znaš, kadar anga obsodejo na smrt pole ga tudi hmali obesejo al ustrelijo jn je zanj jn za vseh hitro konc vseh skrbi. Ma čakati dve leti ...

— Ja, ja, tu je glih taku koker je reku tisti zobozdravnik svojimi pacienti, ke se je sturu zdrt an zob. Temu se je zdelo, de mu je preveč računau, sej je delau navsezadne samo pu minute. Ma dohtar je reku: »ma če česte, vam bom jest za ta dnar zdirau zob tudi pu ure.«

— Eh ja, boga Čang Čing. Težko je ženski brez moža. In zdej dve leti čakati, de se te morbet usmilejo! Sej, če be bla mlada, be že kaku ... Ma u teh letih!

— Prouzaprou z njo ne ravnajo lepu. Navsezadne je pej le bla žena od Maota jn Mao je biu pej VELIKI TIMONIR, ke je pelau kitajsko ludstvo svetli bodočnosti naspruti. In tudi tu je nekej.

— E ma nje ta drugi kapoti niso nikoli mogli videt. Narprej zatu ke je bla ženska — jn ženske na Kitajskem niso nikoli jemele velike velave jn pole še zatu, ke je bla jegrauka. In tudi na Kitajskem jegrauke niso na dobrem glasi. In uan ji je pej dajau preveliko velavo. Jest rečem, de so kumej čakali, de be se šfogirali. Dokler je biu uan živ, se ni nobeden upau neč reč. Ma kadar je šou, so si rekli: ben, zdej bomo pej mi govorili!

— Znaš, de je nekej podobno tistmi, ke je Stalin umrou! Samo Rusi so bli bol počasni. So čakali več ku ano leto jn šele kadar je blo prou gvišno, de je prou do kraja umrou jn de ne bo več ustou, so se okorajžli jn ga začeli zmerjat. Ma, kej misleš, kej je ta Čang Čing res nardila tolko slabga, de so jo obsodli na smrt?

— Bejži, bejži! Uana se je, glih taku ku vsi drugi, ravnala po direktivah, ke jeh je dajau nje mož. Ma znaš kaku je pr revolucjah: dostikrat gre tudi kej narobe jn kašen more bet kriv. Ma teorija ne more bet kriva, zatu ke pole pade vse. In taku so lahko krivi samo kašni ledje. Kateri ledje pej nanka ni važno.

— Ja ma njej so očitali, de je strila ubit kej jest znam kolko ledi!

— Ma Jakec moj, pej ki si vidu ti kašno revolucjo, de ne be nobenga ubili? Revolucja more bet krvava, če ne ni neč. Jest rečem, de je uana nardila samo an faler: že ke je znala, de je drugi ne morejo videt, be bla mogla, kadar je Mao umrou, hitro jn u cajti pobrisat u Ameriko jn proset za politično zatočišče. In ku jegrauka be še dobro zaslužla pr amerikanskem televiziji.

— Be mogla naredet taku ku Stalinova hči Svetlana. Videš, ta je bla furbasta: je šla u Ameriko, je dobila moža. Se je pole tudi od njega ločla, ma uan ji je nekej zapestu; je napisala ano knjigo jn zraven dobro zaslužla jn zdej stoji u ani vili jn si misle: pište me u r't!